

pouka drugim, ki po njem hrepene. Kjer drugače ne gre, naj bo. A tudi pri teh šolah naj se določijo smernice in cilj. Dosedaj kaj tacega za to kategorijo šol nismo imeli in ne poznali. Ta je učil tako, oni zopet drugače; tu se je doseglo toliko, tam zopet več ali manj. Ta je polagal važnost za računstvo, oni zopet za jezikovni nauk itd. Sploh je bil ves pouk kot nekako nesigurno tavanje, saj ni za te vrste šol nobene norme.

Pa doba pouka? Na nekaterih šolah se vrši pouk le poletni čas, na drugih zopet celo leto. Zadnje so, seveda, veliko na boljsem glede uspehov. Kadar je prav huda zima, velik sneg, takrat seveda, ni kak teden Bog zna kaj, ali celo nič. Pri ugodni zimi je skoraj boljše ko poleti. Tedaj bi bilo želeli, da se ta pouk raztegne na celo šolsko leto. Kadar ni mogoče, pa ni, a to je le malokrat. Dalje se naj za pouk na takih šolah učiteljstvo res primerno honorira, a kjer le možno in je primerno število otrok za tako šolo, naj se nastavi poseben učitelj za te oddelke.

Dobe se šole, na katerih število teh otrok dosega ali celo presega število otrok na dvorazrednicah. Omenjeno je že bilo, da pouk na takih šolah za najmanj dvema oddelkoma v razredu ni najlažji. In res, za pouk v takih šolah je treba izkušene učitelja. Novinci niso primerni za taka mesta. Treba je biti nad vse praktičen in nuditi otrokom le najpotrebnejše, na stran puščajoč vse eksperimentiranje.

Kratko povzeto: Hribovska šola bodi tam, kjer res drugače ne gre. Za kategorijo te vrste šol se naj izda in postavno določi normativ maksima (po možnosti). Učiteljstvo naj se za pouk res primerno in ne beračko nagradi, a kjer le možno naj se nastavi za to šolo poseben učitelj, ki ima že nekoliko prakse. Pouk bodi celoleten in se naj razširi vsaj na teden-skih osem ur!

Treba je, da se tudi tej šoli posveča večjo pažnjo, dosedaj se je ravnalo z njo prav po mačehovski, kar ni prav. Ravno te vrste šol je treba vzeti v večjo zaščito. Morda se kateri tovariš, ki nosi tudi ta križ na svojih ramah, še oglasi in navetuje kaj družega.

Križ pravim! Da križ, ki ga je pa zakrivila le bivša uradna nezmožnost na šolskem polju!

L. P.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Delegata za Zvezino delegacijsko zborovanje septembra meseca v Celju je prijavilo:

I. Učiteljsko društvo za cerkniški in loški okraj:

1. Kabaj Miloš — Begunje pri Cerknici.
2. Remžgarjeva Irma — Cerknica. Namestnika:
 1. Harmel Adolf — Cerknica.
 2. Modičeva Marica — Cerknica.

II. Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj:

3. Knapič Janko — Videm ob Savi.
4. Jamšek Fran — Rajhenberg.
5. Sušnik Mirko — Rajhenberg. Namestnika:
 3. Pečnik Josip — Kapele pri Brežicah.
 4. Vadnal Fran — Dobova.

Okrajna učiteljska društva! Postavite na dnevni red prihodnjega zborovanja volitev delegatov za zborovanje v Celju, da vas čas ne prehiti. — Po Zvezinih pravilih člen VI. § 7. lit. e) odpošljite društva na Zvezino delegacijsko zborovanje vse predsednike oziroma od teh določene namestnike. Vrhutega izvoli vsako teh društev do 50 članov po 1 delegata, s 50—100 članov po dva delegata, s 100—150 članov po 3 delegate itd. Vsakemu delegatu je izvoliti namestnika. Vsak delegat (namestnik) je dolžan udeležiti se delegacijskega zborovanja. —

Poslajte društvena poročila za l. 1919. Nekatera društva kljub vsem urgencam tega še do danes niso storila. Ta poročila naj obsejajo: 1. Število članstva (rednega, podpornega, častnega). 2. Ime in bivališče predsednikovo. 3. Število društvenih zborovanj v l. 1919.

Imena delegatov (namestnikov) in omenjena poročila je poslati na vodstvo Zaveze v Ljubljani.

Društvene vesti.

+ **Novomeško učiteljsko društvo** zboruje v četrtek 10. junija t. l. ob 10. uri dopoldne v šoli v Trebnjem po tem dnevnem redu:

1. Poročilo predsednika.
2. Razgovor o temah za letošnja konferenca.
3. Naše stališče k naredbi o javni kvalifikaciji. Tov. Hočevar.

4. Določitev delegatov v Beograd.
5. Določitev delegatov za Zvezino zborovanje.

6. O pristopu k zadrugi „Tvoronica učil“.

7. Slučajnosti. Popoldne izlet k premogokopu na Mirno.

Odbor.

+ **Slovenjebistriško učiteljsko društvo** je imelo svoje izletno zborovanje dne 19. maja v Zgornji Polskavi. Pred zborovanjem je pred okrašenim šolskim poslopjem zapel pevski zbor tri pesmi. Zborovanja se je udeležilo 26 članov; odsotnih je bilo 16. Zakaj?

Predsednik tovariš Sabati je pri otvoritvi zborovanja omenil, da se od obstoja društva vrši letos sedmo zborovanje v Zg. Polskavi. Pozdravil je prav toplo urednika g. V. Spindlerja iz Celja, goste prof. drž. posl. g. Voglarja z gospo, dr. Avg. Reismanna iz Maribora ter vse navzoče člane. V imenu občine nas je pozdravil gerent g. F. Urajek.

Nato se je spominjal predsednik pred kratkem umrlega odličnega slov. šolnika in pedagoškega pisatelja ravnatelja H. Schreinerja. V počastenje njegovemu spominu so zborovalci vstali raz sedežev.

Prečital in odobril se je zapisnik zadnjega zborovanja.

Potem je sledil referat g. urednika V. Spindlerja: „O pomenu in razvoju časnikarstva s posebnim ozirom na jugoslovansko časnikarstvo.“ Referent je ta obširni predmet sestavil v razmeroma kratko, a jasno obliko. Povedal je, da je najbolj razvito časnikarstvo na Japonskem in v Severni Ameriki. Tam izhaja tudi 50 slovenskih časopisov. Prvi jugoslovanski list je bil srbski; izšel je l. 1768. Časnikarstvo je najdemokratnejša naprava, ki ima važno nalogo povzdigniti kulturo naroda. Priporoča učiteljstvu, naj se posveti žurnalistiki, da pomaga osobito sedaj graditi našo državo. Za zanimivo, temeljito in trudapolno poročilo se zahvali predsednik.

Predsednik priporoča, naj se razen gospe Feiglove po možnosti udeleže tudi drugi tovariši učiteljskega kongresa v Beogradu. Zborovanja Zaveze v Celju se bo udeležil predsednik oziroma njegov namestnik Fr. Karbaš. Delegatom je izvoljen Brglez, namestnikom Rainer.

Predsednik je z drugimi mnenja, naj bi se izdal posebn „Uradni list“ za šole. Šolske vodje naprosi, naj mu naznanijo v svrhu objave imena onih učiteljskih moči, katere še do danes niso organizirane.

Prihodnje zborovanje bo meseca avgusta. Nato zaključil predsednik zborovanje.

Po končanem obedu v Ferkovi gostini je zapel pevski zbor več pesmi; sledile so napitnice in zopet pesmi.

Iz Slov. Bistrice so nas počastili odlični gostje: gg. dr. Pučnik, major Veljkovič in kapetan Pogačar.

V spomin na ta dan so bili udeleženci tudi fotografirani.

Le prehitro je prišel čas ločitve od milih tovarišev in tovarišic.

+ **Iz celjskega učiteljskega društva:**

Vse tovariše (ce) pevce in pevke celjskega učiteljskega društva vabim, da se kar mogoče v velikem številu udeleže pevske vaje za junijsko društveno slavnost. Vaja se vrši v nedeljo, 6. junija ob 9. uri dopoldne v zbornici (l. nadstr.) mestne osnovne šole v Celju. Opozarja se, da je to edina pevska vaja. Kdor je prejel note, naj jih prinese s seboj! Na svidenje! — Pevovodja.

+ **Izlet „Učiteljskega društva za mariborski šolski okraj“** se vrši 10. junija v Limbuš. Zborovanje bo ob pol 11. uri v limbuški šoli.

Dnevni red:

1. „Pozdravljeni v veselem Limbušu“, govori predsednik.
2. Predavanje strok. učitelja na vinarski šoli v Mariboru g. Priola: „Glavne smernice bodočega sadjarstva.“
3. Raznoterosti.

Izletnikom iz bolj oddaljenih krajev je na razpolago lojterski voz, ki bode čakal od tri četrti 10. do 10. na dravskem mostu v Mariboru. Prosim poslušite se ga, da ne bo prišel zastoj. Skrbelo se bode za dobro jed in izvrstno kapljico.

Ker se pa hoče ugotoviti dobra postrežba, zato mora vsako šolsko vodstvo do 7. junija na šolsko vodstvo v Limbušu poročati število udeležencev. Zabeležiti je tudi, kdo pride samo pri lepem, kdo pa ob vsakem vremenu. Pridite mnogoštevilno v mični Eldorado Mariborčanov! — Mar. Godec, predsednica.

+ **Pedagoško društvo v Krškem, okrožje Krško**, je zborovalo dne 20. maja 1920 ob precej povoljni udeležbi na Čatežu ob Savi.

Predsednik tovariš Hočevar pozdravi navzoče, a opazi, da manjkajo žalibog ravno mlajši tovariši. Ker naj bo učitelju ena izmed prvih dolžnosti njegova nadaljnja izobrazba, ki jo uspešno podpirajo posebno stanovska zborovanja, se sklene, da mora odslej vsakdo opravičiti svojo odsotnost.

Nato sledi dnevni red:

1. Tovarišica ga. Levstikova predava jako zanimivo o važnem, a še premalo upoštevanem predmetu „O pomenu šolskih gledališč“. Po živahni debati se sprejme predlog tov. Kocjančiča, da se določi odbor, ki naj sestavi seznam porabnih mladinskih iger. V ta odbor se imenujejo tovariša Hočevar, Levstik in tovarišica Levstikova.

2. Pogovore se siedeče točke:

a) glede plačevanja članarine: Letos zaostala članarina se plača takoj, v bodoče pa polletno;

b) glede udeležbe skupščine UJU v Beogradu: Če se do prihodnjega občnega zbora nihče prostovoljno ne javi, da zastopa društvo na skupščini, se določi delegat, ki ga na svoje stroške odpošlje društvo;

c) glede volitev v novi odbor Društva za zgradbo učiteljskega konvikta: Izdajo se pooblastila onim članom, ki bodo zastopali Pedagoško društvo pri volitvah v odbor Društva za zgradbo učiteljskega konvikta.

3. Sprejmejo se na današnjem zborovanju tudi resolucije, stavljen na zborovanju tržiškega okrožja v Mokronogu dne 6. maja 1920, ki se ga je udeležilo tudi učiteljstvo krškega okrožja in na katerem je predaval tov. Hočevar o pomenu prirodoslovnega pouka v ljudski šoli:

a) Urede naj se kar najhitreje prejemki upokojencev in sicer tako, da se jim izplača ves zaostali znesek;

b) strokovnim učiteljem na meščanskih ljudskih šolah naj se nakazujejo plače za en razred više kot ljudskošolskim učiteljem z enakim številom službenih let;

c) v bodoče izhajaj za šole posebna izdaja Uradnega lista, ki naj vsebuje le one naredbe, ki se tičejo šolskih zadev. Vsaka šola mora naročiti list;

č) predlogi glede zamudnih kazni naj se prepuste učiteljstvu dotične šole, ki se posvetuje o njih v lokalnih učiteljskih konferencah.

Okrajni šolski svet se pozivlja, da energično in pravočasno izterja, oziroma izvede naložene denarne in zaporne šolsko zamudne kazni.

4. Članj našega društva, ki so ob enem zastopniki učiteljstva v okrajnem šolskem svetu, naj poročajo pri vsakem zborovanju o sklepih okrajnega šolskega sveta.

Ker ni nadaljnih predlogov, se predsednik zahvali zborovalcem in zaključil zborovanje.

+ **Ljubljansko učiteljsko društvo** zboruje v pondeljek, dne 7. junija t. l. ob pol 6. uri na St. Jakobski šoli. Dnevni red: Nadaljevanje izrednega občnega zbora z dne 31. maja. — Odbor.

Kronika.

= **Stavka čehoslovških otrok na Dunaju končana.** Dne 19. t. m. se je sešla v mestni dvorani ožja šolska komisija pod predsedstvom mestnega svetnika gospoda Speiserja. V tej seji se je sporočilo Čehoslovakom, da so na razpolago za nameščanje stavkujočih čehoslov. otrok na Dunaju (stavka je trajala 6 mesecev) šolska poslopja v okrajih drugem, petem, sedmem, devetem do osemnajstega, dvajsetem in edenindvajsetem, in sicer vsak dan popoldne od 2.—6. ure. Takoj po binkoštnih praznikih prično z vpisovanjem čeških otrok in nato s poukom. Tako je vzrajna čehoslovška šolska stavka na Dunaju ugodno končana.

= **Učiteljski konventi v Švici.** Mesecnik domačih konferenc v našem smislu Švica ne pozna. Namesto v konferencah pod vodstvom nadučitelja — ki ga Švica tudi ne pozna, zakaj vodja šole je voljen za gotovo dobo od učiteljstva na šoli — se zbirajo učitelji v učiteljskih konventih, kjer se združujejo po skupnosti interesov. Tako imajo svoj konvent učitelji 1.—3. razreda primarnih šol in je v njem predmet posvetovanj elementarni pouk. Konventi za 4.—6. razred teh šol (realni razredi) razpravljajo o realnih predmetih. Konvent za višja (7.—8.) primarna razreda obravnava povečini praktično učno snov (o gospodarstvu, tehničnih strahih itd.). Svoje konvente imajo še učitelji specialnih razredov, sekundarni učitelji, učitelj(ice) za ročna dela in otroške vrtarice. Vse učiteljstvo pa se po potrebi shaja v okrajni (mestni) učit. konvent, kjer se razpravlja in sklepa o skupnih zadevah.

= **Na vseučilišču v Pragi** ustanove stolico za jugoslovansko jezikoslovje in jugoslovansko literaturo, kamor je pozvan učenjak slavist profesor Matija Murko iz Leipziga. Na vseučilišču ustanove tudi lektorat za češki jezik za jugoslovanske slušatelje, kjer prevzame mesto profesor Sbrinšek. Ustanovljen je tudi lektorat za srbohrvaščino za češke akademike, kjer bo nastavljen Jugoslovani.

Iz Jugoslavije.

— **Uredniška vest.** Ker se na razpis uredniškega mesta Uč. Tov. ni nihče prijavil ne bo mesto oddano in ne bo v uredništvu nobene izpremembe, do novega razpisa.

— **Zvišanje prejemkov učiteljstvu.** Iz Beograda poročajo: Na seji ministrskega sveta dne 27. maja je bil sprejet predlog ministra za prosveto Svetozarja Pribičevića, da se dovoli učiteljem istotako 25 odstotna doklada, kakor se je dovolila ostalim državnim uradnikom.

— **Iz XI. seje višjega šolskega sveta.** V četrtek dne 27. maja 1920. se je vršila seja višjega šolskega sveta. Predsednik prof. Vadnjal je otvoril sejo in ugotovil sklepčnost. K besedi se oglasi Jakob Dimnik ter predlaga, da naj višji šolski svet po deputaciji čestita škofu Ant. Bon. Jegliču k njegovi 70letnici. Člane deputacije izbere predsednik sam. Predlog je bil sprejet. Potem so sledila poročila višjih šolskih nadzornikov. Višji šolski nadzornik Poljanec je poročal o nadzoru nekaterih meščanskih in srednjih šol. Poročilo se je v zelo odobrju na znanje. Višji šolski nadzornik Gangl je poročal o pritožbi, ki jo je vložil krajni šolski svet in knetiška zveza v Kostanjevici zoper imenovanje nadučitelja Zagorca za nadučitelja v Kostanjevici. Pritožba se je kot neutemeljena soglasno zavrnila. Po teh poročilih se je prešlo na dnevni red. Višji šolski nadzornik dr. Grafenauer poroča o učnem načrtu za pouk slovenščine kot učnega predmeta na gimnazijah in realnih gimnazijah v Sloveniji. Načrt je bil sprejet z neznatnimi spremembami.

Imenovanja: za stalno ravnateljico na I. dekliški meščanski šoli v Mariboru je bila imenovana Zora Klavžarjeva; za stalnega strokovn. učitelja za I. skupino na deški meščanski šoli v Celju je bil imenovan Franc Hribernik; stalno službo učiteljice za ženska ročna dela na II. dekliški meščanski šoli v Ljubljani je dobila Cecilija Škubičeva. Učiteljsko službo v Gotovljah je dobila Draga Zajčeva, učiteljska služba v Ksaveriju se še enkrat razpiše, ker ni bilo prosičev; nadučiteljsko službo v Rečici je dobil Branko Zemljčič, pri sv. Benediktu v Slov. gor. Ivan Majhen, v Studencih pri Mariboru na deški šoli Anton Hren, na dekliški šoli istotam Adela Šmidova, v Teznu Anton Brumen, v Radvanju Radoslav Knaflič. Dve učiteljski službi v Kostrivnici se na predlog okrajnega šolskega sveta še enkrat razpišeta. Razpiše se tudi še enkrat učiteljska služba pri Novi Štifti, za katero ni bilo prosičev. Za stalnega suplenta na javnih deških ljudskih šolah v Ljubljani je bil imenovan Ivan Kocijančič, za stalno suplento na dekliških šolah istotam Albina Kocijančičeva; za stalnega strokovnega učitelja za rokotvorni pouk na pomožni šoli v Ljubljani je bil imenovan Janjo Blaganje; za nadučitelja v Spodnji Šiški se imenuje Jakob Furlan; učiteljski službi v Framu pri Mariboru sta dobili Rozalija Zolgerjeva in Ljudmila Skrbinskova; učitelj Josip Wagner se premesti iz službenih ozirov iz Sp. Šiške na I. mestno deško ljudsko šolo v Ljubljani.

Stalno se namestijo tele učiteljice za žen. ročna dela: Ana Smolnikarjeva za Vojnik in Novo cerkev; s tem se izprazni mesto učiteljice za ženska ročna dela za Zavodnie, Topolšćico in Razbor, kamor se iz službenih ozirov premesti Franja Simončičeva, dosedaj učiteljica za ženska ročna dela na dekliški meščanski šoli v Ptuj. Josipina Pavzer-Dobnikova za Cadrnjanje in Prihovo, Kristina Klunova za Žreče in Skomarje, Frančiška Avkotova za Podsredo in Koprivnico, Viktorija Brezgarjeva za Tezen in pri D. M. v Brezju, Elizabeta Kosijeva za Breg v Ptujski okolici, Franja Urbasova za Braslovce in Letuš, Marija Dolžanova za Mokronog, Ivana Demšarjeva, Rozalija Lampičeva, Julija Kuntihova in Marija Avbeljeva za Ljubljano in Marija Trampuševa za Radomlje. — Dovolj se delitev ljudske šole v Brežicah v štirirazredno deško in štirirazredno dekliško. S pričetkom šolskega leta 1920-21 se sistimizira služba stalnega kateheta za ljudsko šolo v Mostah pri Ljubljani; novno se sistimizira služba učiteljice za ženska ročna dela na ljudskih šolah v Cirkovcah in Podovi, služba se podeli Jug-Weixlovi z veljavnostjo istega dne; ena-

ko se na novo sistinizira služba učiteljice za ženska ročna dela za ljudski šoli v Pištajnu in Zagorju kozjanskem okraju ter podeli Ani Germovškovi. Nato se sklepa o pomaknitvi dveh učiteljev na srednjih šolah v VIII. oziroma VII. šolovni razred. Preustrojitev državne gimnazije v Kranju v realno gimnazijo se odkloni, ker zadeva še ni zrela za sklepanje. Odklonil se je tudi predlog za rajoniranje glede obiska državne nižje gimnazije v Kočevju. Nato se je sprejel predlog, da se odveže s 30 junijem t. l. od službovanja neki okr. šolski nadzornik; obenem se je sprejel predlog glede imenovanja njegovega naslednika. Nato se je sestavil predlog za ravnateljsko mesto na nemški gimnaziji v Ljubljani. Iz šole se izključil dijak novomeške gimnazije in čujakinja mestnega dekliškega liceja v Ljubljani. Potem se ponovi ukrep višjega šolskega sveta, da si morajo one mlade učiteljice, ki supirajo v Ljubljani, pa imajo sposobnostni izpit, a še ne stalnega mesta, poiskati stalno mesto zunaj Ljubljane, ker s prihodnjim šolskim letom ne dobi nobena več službe v Ljubljani. K sklepu so prišli v razpravi samostalni predlogi. Ivan Štrukelj, zastopnik učiteljstva je stavil te-le predloge:

1. Za izpraznjeno mesto okrajnega šolskega nadzornika za šolski okraj mesto Ljubljana naj se imenuje takoj nov okrajni šolski nadzornik. Ker to ta nadzornik prevzel tudi nadzorstvo vseh meščanskih šol na bivšem Kranjskem, naj se imenuje učitelj, ki ima izpit za meščanske šole, predlaga Fr. Fabince, urednika »Slovenskega učitelja«. **Predlog ni bil sprejet.**

2. Okrajni šolski nadzornik za šolski okraj Kočevje, Josip Novak, naj dobi bolezenski dopust ter se dodeli višjemu šolskemu svetu kot pisarniška moč namesto Fortunata Lužarja, ki naj gre v Kočevje nadomestovat Novaka. **Predlog ni bil sprejet.**

3. Disciplinarna zadeva Jeseniškega in Kranjskogorskega učiteljstva naj pride na dnevni red prihodnje seje. Poročevalec pouči predlagatelja, da bo zadeva prišla na dnevni red, ko bo dovršena preiskava.

4. Počitnice naj se prično na vseh šolah ob istem času. Poročevalec izjavi, da se dela na višjem šolskem svetu na zednačenju počitnic po vsej Sloveniji.

Nato zaključili predsednik sejo.

— **Strokovni izpit za pomožne šole** so napravili pred izpraševalno komisijo v Ljubljani: Ivan Dimnik, Marta Dimnik-Maierjeva, Marija Matkovičeva iz Ljubljane in J. Mihelič, nadučitelj iz Preddvora.

— **Vojaško službovanje učiteljstva.** Učiteljstvu, ki je vpoklicano v aktivno službovanje (ne na orožne vaje!) sledeče: Stare ugodnosti — po avstrijskih voj. določilih — srbski voj. zakon ne pozna. — Ugodnost za učiteljstvo, ki je enaka oni za dijaštvo, je ta, da služi 12 mesecev, to dobo pa mora odslužiti skupno v eni turi. Učitelj odsluži to dobo „kao redov“ (kot prostak). — Kdor ima polagati kak izpit, naj vloži prošnjo uradnim putem na „pukovsko komando dravske divizije (v Ljubljani, Mariboru, Pliberku), kamor dotičnik spada, naj se mu termin vpoklica preloži oziroma podaljša do dovršenega izpita. Prošnja naj bo uradno potrjena. Navesti treba, kdaj namerava dotičnik položiti izpit. Ta ugodnost se upošteva najdalje do dovršenega 25. leta starosti. — Ako še kdo potrebuje kake natančnejše informacije, naj se obrne na „brambni odsek dravske divizije“ v Ljubljani. — Strokovno tajništvo Zaveze.

— **Prošnje za pristupitev k usposobljenostnem izpitu.** Poverništvo za uk in bogočastje je z razpisom z dne 14. aprila 1920 št. 1557, ukinilo naredbu z dne 4. aprila 1916. drž. zak. št. 97., da se učiteljem vračuna I. vojnoljubno leto v dobo šolskega službovanja, ki je predpisano za pristupitev k usposobljenostnim izpitom in dovolil, da velja ta naredba le še za majniški in novembarski termin teh izpitov leta 1920.

— **Okrajna učiteljska konferenca** za mesto Ljubljana, ki se bo vršila v četrtek dne 17. junija 1920 ob 8. uri dopoldne v dvorani Mestnega doma, ima sledeči dnevni red: I. Otvoritev konference. II. Volitev dveh zapisnikarjev in dveh overovalcev. III. Nadzornikovo poročilo. IV. a) A. Rapè: Vzgoja v simfoniji življenja in vzgojni moment z ozirom na našo državo. b) M. Palmetova in P. Kunaver: Preustroj zgodovinskega pouka in zemljepisnega pouka. c) P. Plesničar: Preureditev okrajne učiteljske knjižnice. V. Poročilo knjižničnega odbora o stanju in računov okrajne učiteljske knjižnice in naveti o nakupu novih knjig. Dotične navete je najkasneje do 1. junija t. l. naznati načelniku knjižničnega odbora Janezu Levcu. VI. Volitev štirih članov in njih namestnikov v knjižnični odbor za prihodnjo upravno dobo. VII. Volitev štirih članov in njih namestnikov v stalni odbor za prihodnjo upravno dobo. VIII. Samostalni

predlogi, ki jih je zglasiti najkasneje do 1. junija t. l. pri stalnem odboru.

— **Korošci v Ljubljani.** Koroška šolska mladina iz Borovlj in okolice pride v petek 11. junija 1920 v Ljubljano. V soboto 12. junija priredi pod okriljem »Glasbenice« v unionski dvorani koncert, na katerem bo pelo 70 dečkov in deklic slovenske koroške narodne pesni. Ze sedaj opozarjamo Ljubljance, da mora biti sprejem te naše mladine kar najpristnej.

— **Pred vratmi Celovca!** V nedeljo, dne 6. junija 1920 priredi Krajevni odbor Nar. sveta v Zrelec ob priliki otvoritve ceste Zrelec—Vetrinj veliko manifestacijsko slavnost s pomladansko veselico. To mora biti manifestacija vsega jugoslovanskega naroda in to prav sedaj pred ljudskim glasovanjem in tik pred Celovcem, Sodeloval bodo pevski zbor mariborske Glasbene Matice, vojaška godba, razna telovadna, pevška in kulturna društva cele Slovenije. Vozili bodo vlaki in sicer na progah: 1. Ljubljana—Jesenice—Svetnaves—Vetrinj s priključkom iz Blač in Borovlj; 2. Zidani most—Celje—Maribor—Grabštanj, v Dravogradu se temu vlaku priključi posebni vlak iz Celja. Vozni red vlakov se bo pravočasno razglasil. (V Vetrinju in Grabštanju dosepejo vlaki med 7. in 8. uro ter odhajajo ob 24. uri. Vabimo Vas, da priredite na ta dan skupni izlet v Zrelec, kar bo vsled posebnih vlakov in znižanih cen posebno ugodno ter tako spoznate naše koroško ljudstvo, njihove šege ter naravno krasoto njihove dežele, obenem pa z naravi vred pokažete moč naših zahtev po upravičeni posesti te zemlje. Posebna vabila z natančnim sporedom razpošljemo v najkrajšem času. Pridite v narodnih nošah! Vsa pojasnila daje: Krajevni odbor Nar. sveta za Zrelec.

— **Celjska „Nova Doba“** piše: Zborovanje klerikalnega učiteljstva v Mariboru, t. zv. Slomskarjev, je zelo grdo pogorelo. Komaj 3 udeleženci so se izrekli za ustanovitev klerikalne učiteljske organizacije. — Toliko beležimo kot vestni kronisti.

— **Dvajsetletnica mariborskih učiteljev abiturjentov iz leta 1908.** Ali ne bi bilo mogoče, da bi tudi mi praznovali v velikih počitnicah svojo dvajsetletnico? Naj mi odgovorijo poedinci: iz ponosnega Središča, iz glasovitih Ljutomerskih gor, iz krasnih Zgornje Slovenskih gor, iz vinorodnih Halc, izpod poetičnega Zagorja, izpod lepe Orlice in od prostranega Posavja. Kliče pa Vas k poznemu sestanku poedince iz gorskih višav — Avgust Cajko, Žusem.

— **„Narodne novine“ z dne 27. maja** prinašajo naredbo, po kateri se priznava vsem srbskim narodnim šolam na Hrvatskem in v Slavoniji pravica javnosti in se uredijo plače učiteljem, ki so nastavljeni na teh šolah po principu nove službene nardbe za ostale učitelje javnih šol.

— **Doznaka novih učiteljskih plata u Hrvatskoj.** Nedavno smo javili, da su pučkom učiteljstvu žup. zagrebačke upl. čena beriva prema novoj uredbi. Sada doznajemo, da je najveći dio toga posla i za vanjsku isplatu dovršen, pa je oko 2250 doznaka odpremljeno već nadležnim oblastima i državnim isplatnim blagajnama, a preostale doznake odpremit će se z malo dana nakon provedne knjizbe u računarskom uredu, gdje se na tom poslu radi s najvećim pospešenjem. Pa ipak kod nas s tim isplatama još uvijek odviše sporo ide, kao da se bojimo one: bis dat qui citto dat.

— **Članarina in darila za učiteljski konvikt za l. 1920:** Tov. Anton Gnuš iz Doła pri Hrašniku 200 K pokroviteljine. — Lunder Franja 4 K, Waschte Tilka 4 K in Fegic Bogomir 4 K, vsi iz Ljubljane. — Justina Kmet 10 K in Marija Sajovic 10 K. Hvala!

Neodrešena domovina.

— **Slovensko šolstvo na Goriškem** so Italijani skoro uničili. Od vseh šol, ki smo jih imeli Slovenci v Gorici pred vojno, ni danes odprta niti ena šola in tudi tistih slavnih tako generozno dovoljenih „slovenskih paralel“ na ljudski šoli v mestu nočejo odpreti. Leta 1914/15. je bilo na slovenskih šolah v Gorici 2946 učencev in učenk. V spomenici, podani italijanski šolski oblasti v decembru 1919, se je naznanilo, da je pripravljenih v mestu nad 700 šoloobveznih otrok za ljudsko šolo. Ali Italijani se brigajo za slovenske otroke po svoje, to je vabijo jih v italijanske šole. Na občnem zboru „Edinosti“ v Trstu v letošnjem januarju pa se je povdarjalo tudi, kako slabo je s šolstvom med Slovenci na deželi. V samem goriškem okraju v 25 šolskih občinah ni nikakšnega šolskega pouka. Za italijanske šole pa je povsodi izborna preskrbljeno in ako bi kaka slovenska občina prosila, naj jej otvorijo italijansko

šolo, bi se to zgodilo takoj drugi dan. Z uničenjem slovenskega šolstva ravno kažejo Italijani, kako hočejo narodnostno ubiti goriške Slovence, ki so prišli pod Italijo. Sramota, za katero ni pravega izraza, je to, kar počnejo Italijani s slovenskim šolstvom na Goriškem. Ali jugoslovanski narod kliče in zahteva, da se mora z goriškim šolstvom na mirovni konferenci postopati pošteno in je prideliti k odrešenemu narodu. Goriško šolstvo je naše in ne sme nikdar umreti!

— **r Anton Fakin †.** Dne 22. maja t. l. je umrl v 76. letu svoje starosti učitelj tov. Anton Fakin na Repentabru na Krasi, kjer je služboval nad 38 let. Pogreba, ki se je vršil dne 24. pop., se je udeležila ogromna množica vaščanov, domače in učiteljstvo iz bližnje okolice. Ob svežem grobu sta domači nadučitelj J. Ravbar in župan v jedrnatem govoru orisala njegovo zaslužno delovanje na šolskem in izvenšolskem polju. — Pokojni je bil stanovsko in narodno zavežen, priden in vesten učitelj; sam v vseh mogočih učiteljskih društvih organiziran je začasa svoje aktivne službe z vneto in pridno deloval v izobraževalnih in pevskih društvih; bil je dolgoleten občinski tajnik. Pokojnikov kremenit značaj je krasiло njegovo mehko in blago srce. V družbi je bil vedno vesel, zabaven in kratkočasen; a neustrašen in vztrajen branitelj svojega naroda, katerega je do svoje zadnje ure neomajne lubil. Bodi blagemu pokojniku rahla zemljica! Ostali hčerki Marici, učiteljci na Repentabru in sinu Jožetu, ki študira pravo v Zagrebu, pa izrekaemo globoko sožalje!

— **r Ureditev učiteljskih plač v Istri** se tako zavlačuje, da postaja cela zadeva že umazana in škandalozna. Znano je, da je istrsko učiteljstvo zaradi ureditve svojih prejemkov stopilo s 1. decembrom l. l. v stavko, ki je trajala polnih 6 tednov. Stavko je vodil odbor italijanskega učiteljstva v Puli, pod predsedstvom Zorzone, šolskega voditelja iz Milj in znanega socialista. Takrat se je zatrjevalo, da morata biti regulacija izvršena in prejemki nakazani že s 1. februarjem t. l. Draginja narašča od dne do dne in danes lahko trdimo, da je od februarja sem narastla cena življenjskih potrebščinam za 40—50%. Učiteljstvo pa še ni ničesar prijelo in zaman pričakuje nove regulacije. S tem zavlačevanjem trpi seveda veliko škodo, ker bi si bilo lahko kupilo obleko, živež itd. v mesecu februarju mnogo ceneje nego sedaj! Zastonj je vsako posredovanje, zastonj vsak trud! Obljube ne zaležejo, če ostanejo samo — obljube!

— **r Gimnazijska matura v Gorici.** Pred komisijo, ki jo je imenoval general. civilni komisar za Julijsko Benečijo, so napravili v Gorici gimnazijsko maturo nastopni kandidati: Peter Draščič, Dušan Franko, Fran Hrovat, Vekoslav Jasič, Josip Lazar, Oskar Miklavčič, Ljudevit Namut, Jos. Peršič, Josip Rupnik, Valter Štrifof (z odliko), Gabrijel Tomažič, Vekoslav Vesel, Ivan Urbančič, M. Urbančič. Komisiji je predsedoval prof. Lorenzoni. Izpiti so se vršili povsem v slovenskem jeziku. Namesto iz avstrijske zgodovine so bili kandidati izprašani iz italijanske zgodovine.

— **r Izpiti učne usposobljenosti za meščanske šole.** Gen. civ. komisariat je poslal vsem okr. civ. komisarijatom, tržaškemu, goriškemu in rovinškemu magistratu ter vodstvom učiteljskih prvega ženskega liceja okrožnico, v kateri sporoča, da je Centralni urad za nove pokrajine sestavil izpraševalno komisijo za izpiti učne usposobljenosti na meščanskih šolah. Pristojbina znaša za izpiti posameznih skupin 35 L, za izpiti iz posameznih predmetov pa je plačati 20 L.

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

„Slovenska šolska Matica“ je izdala za leto 1919. svojim članom trije knjig:

1. Pedagoški Letopis, XVII. zvezek.
2. Ukoslovje, II. del. Sestavil Viktor Bežek.
3. Skrbstvena vzgoja.

Poleg običajnega imenika društvenikov in upravnega odbora Maticnega ter znanjka došlejši po Matici izdanih in založenih knjig obseza Pedagoški Letopis razpravo „Novo življenje — nove naloge“ iz peresa vseuč. prof. dr. Karla Ozvalada. — Z letošnjim II. snopičem je dovršeno „Ukoslovje z umoslovnim uvodom“, delo prerano umrlega ravnatelja V. Bežka. — Nekaj povsem novega je tretja knjiga „Skrbstvena vzgoja“, katero je uredil danes tudi že pokojni ravnatelj H. Schreiner. Knjiga je sad ankete, ki jo je sklical višji šolski svet v preteklem letu v Ljubljani ter obseza poleg urednikovega predgovora šest od anketiranih članov sestavljenih članov in sicer:

1. O pouku in vzgoji gluhoonemih. Spisal Fr. Grm. — 2. Vzgoja slepcev. Spisala Minka Skabermetova. — 3. Načelni podatki o vzgoji zanemarljene mladine. Spisal Fran Povše. — 4. Skrbstvena vzgoja mladine. Spisal Adolf Sadar. — 5. Vzgojevališče za zanemarljeno mladino. Spisal Adolf

dar. — 6. Pomožna šola za manjdarjene. Spisala Anica Lebarjeva. — Knjige, ki so se večidel že razposlale na posamezne poverjenike, priporočamo v obilno čitanje!

Člani Slovenske Šolske Matice l. 1919.

Po posameznih bivših kronovinah v Sloveniji se razdele člani S. Š. M. tako-le: 1. Koroško 105; 2. Kranjsko 918 (med temi 449 z dežele in iz Ljubljane pa 469); dežela je očitno premalo zastopana. Vsak učitelj in vsaka učiteljica, ki se zaveza dolžnosti svojega poklica, bi moral(a) biti član Slovenske Šolske Matice. — 3. Stajerska 1123. Stajerska je v primeri še najbolj zastopana; pa nekaj bi se dalo še storiti. — 4. Prekmurje 12. — 5. Goriško 15. — 6. Dalmacija 2. — 7. Srbija 1 član. Skupaj 2185 članov. —

Proračun S. Š. M. za l. 1920.

Iz tiskarne smo dobili ta-le proračun 1 pola v 1000 izvodih velja 1772 K, 2000 izvodov 2402 K in 3000 izvodov pa 3032 K. Za leto 1920 namerava odbor izdati tri knjige in sicer: 1. Fr. Fink: Ukoslovje slovenskega učnega jezika za učiteljske, 2. Dr. Ljudevit Pivko in Adolf Schaub: Telovadba (ilustrovana). 3. Letopis. Na vsako teh knjig moramo računati vsaj 4 tiskane pole, skupaj torej 12 pol. Teh 12 pol bi veljalo v 3000 izvodih po zgornjem računu 36382 K. K temu pride še vezava knjig, honorarji i. dr. Ni torej drugega izhoda, kakor da povešamo letno članarino na 20 K. To naj vzamejo člani in p. gg. poverjeniki na znanje in v ravnanje. Da bo pa mogoče s to novo članarino izhajati, se mora pa število članov izdatno povešati; to je pa odvisno od zavednosti učiteljstva in od delavnosti poverjenikov. Torej, le vsi na delo za našo Slovensko Šolsko Matico!

Učiteljski kongres v Beogradu.

Opozarjamo vse tovariše in tovarišice, da je končni termin za prijavo h kongresu nepreklicno do 10. junija, ker bomc. ta dan ožposlali seznam prijavljenih udeležencev Udrženja v Beograd, da nam tam preskrbi železniške legitimacije za državno železnico in pripravijo potrebna prenočišča. — Ravnokar smo prejeli odlok južne železnice, s katerim se dovoljuje udeležencem kongresa polovična cena 11. razreda v osebni vlaku na progah južne železnice do Siska. (Na državni železnici od Siska naprej plačamo eno četrtino voznega listka, kot smo to že sporočili). Legitimacije za južno železnico določimo udeležencem zaitedno z onimi drž. žel. čim jih prejememo.

Kdor se še misli prijaviti, naj stori to v prihodnjih dneh.

Prijave sprejema in potrebne informacije daje Strokovno tajništvo Zaveze — Ljubljana (Učit. tiskarna).

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Tov. Zolinar: Vaš članek in vzorec smo odposlali tov. okr. šol. nadz. Fleretu, ki sestavlja vzorce za nove enotne šolske tiskovine. Oddali smo ga torej v najboljši roke, kjer bo ideja najbolj upoštevana in najprej realizirana. Tov. Fleré je tudi v odboru, ki sestavlja nove tiskovine. Objava vzorca, ki zahteva tabelaričen stavek, nam stroške več kot podvoji in vzame sila prostora. Upravni odbor nam je omejil obseg lista na štiri strani, ker je tiskarski tarif tako visok, da kljub povšani članarini tisk presega naš proračun. Sam članek brez vzorca bi bil pa nejasen. Prosimo torej, da upoštevate te razmere. Pozdrav!

Vse sotrudnike prosimo potrpljenja do prihodnje številke.

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davci.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. dec. 1918.)

LV. izkaz.

Po 110 K: Šolsko vodstvo — Ptujška gora. Prispevali so: Antonijeva Cesarjeva 25 K, Kaspar Fr. 25 K, Pertot Janko 30 K in Slava Dostalova 30 K. Po 60 K: Toman Janko — Moravče. Po 40 K: Cepuder Leo — Melinci p. Beltinci v Prekmurju. — Današnji izkaz 210 K. Prej izkazanih 21.944 K. Skupaj 22.154 K.

Ivan Petrič,
Ljubljana, VII., Gasliška c. 172.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Spominjajte se rezervnega sklada „Zaveze“!